

Saksbehandler: Irene Tanke
ita@hib.no

55585535

Vår dato: 31.10.2007
Deres dato: 29.06.2007

Vår ref. 2007/1859 - 0/008
Deres ref.:

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Høring - forslag til sterkere rettighetsfesting av ordningen med brukerstyrt personlig assistanse

Vi har notert oss at departementets forslag hovedsakelig dreier seg om en tydeligere lovfesting av praktiseringen av sosialtjenestelovens § 4-2 bokstav a. Det synes som at praktiseringen av de ulike alternativene for plasseringen av arbeidsgiveransvar og arbeidsledelse ikke har vist seg å være et konflikttema i de individuelle sakene, men at valgene er blitt gjort i samarbeid mellom kommunene og brukerne, eventuelt deres pårørende, ut fra en felles forståelse av behov og hensiktsmessighet. Vi antar derfor at en lovendring i samsvar med departementets forslag *i seg selv* ikke vil få vesentlig betydning for tildelingen og organiseringen av brukerstyrt personlig assistanse.

Mer avventende stiller vi oss imidlertid til at de *økonomiske* stimuleringstiltakene flyttes fra direkte statlig dekningsbidrag i den enkelte sak, til kommunale generelle informasjons- og opplæringstiltak. For kvaliteten på brukerstyrt personlig assistanse er det selvsagt viktig og bra at kommunene stimuleres til målrettede rekrutterings- og opplæringstiltak, men tatt i betraktning at inngangsvilkårene for overhodet å ha krav på tjenesteyting etter § 4-2, jfr § 4-3, ikke er tenkt revidert i denne omgang, er det bekymringsfullt at kommunene antakelig i større grad enn før vil ta økonomiske hensyn i vurderingen av kommunens ansvar for å imøtekomme brukerens behov. Rettighetsperspektivet i § 4-3 er såpass uklart at kommunene må forutsettes å legge seg nærmere minimumsgrensen for kommunens ytelsesplikt når kommunen ikke lenger vil ha et stimuleringstilskudd i sikte. Vi vet allerede nå at tjenestetyper som hjemmehjelp og støttekontakt ligger på det absolutte minimumsnivå i en del kommuner, sett i forhold til så vel brukerens situasjonsbeskrivelse i § 4-3 som lovens formålsbestemmelse i § 1-1. I den grad stimuleringstilskuddet har hatt betydning for tildeling og utmåling av brukerstyrt personlig assistanse er det ytterst uheldig at tilskuddet fjernes. Det bidrar ikke til å gjøre vår bekymring mindre, at fylkesmannens kompetanse som klageinstans er så sterkt avgrenset når det gjelder overprøving av kommunens skjønnsutøvelse, jfr sosialtjenestelovens § 8-7. I forlengelsen av dette deler vi departementets antydte bekymring for at styrking av retten til BPA kan svekke tjenestetilbudet til søkere som faller utenfor denne ordningen.

Vi har notert oss at departementet bebuder en oppfølging av Bernt-utvalget, og legger til grunn at departementet da griper fatt i *kjernen* i borgernes rett til sosiale tjenester: de materielle vilkårene i § 4-3 og fylkesmannens overprøvingsadgang.

Når det gjelder de tre særlige spørsmålene, jfr høringsnotatets side 2, har vi følgende merknader:

1. Det er rimelig å anta at flere brukere med langvarige og sammensatte tjenestebehov vil ønske det samlede tjenestetilbudet organisert som BPA. Det vil styrke brukernes medvirkning og myndiggjøring, og vil bidra til å redusere to hovedproblem i dag: det store antallet tjenesteytere i den enkeltes liv, og fragmentert og diskontinuerlig tjenesteyting.

Det ligger i sakens natur at behovene er ulike fra individ til individ. Det er derfor vanskelig å peke generelt på hvilke typetilfeller som er mest aktuelle eller hvor stort behovet er for den enkelte. Her er det ikke bare den enkeltes funksjonsevne, diagnose eller alder som vil spille inn, men også vedkommendes sosiale situasjon som familieforhold, boligsituasjon osv.

2. Her er vi enig med departementet at brukeren i siste instans skal ha det avgjørende ord. Vi tror ikke det vil utløse vesentlige konflikter, men det vil styrke brukerens opplevelse av å kunne ha kontroll over et så vesentlig aspekt ved livssituasjonen som av hvem og hvordan den personlige assistansen skal utøves.
3. Når det gjelder arbeidslederfunksjonen antar vi at den nåværende praksis bør videreføres og gjerne tydeliggjøres. Det innebærer at alle de alternativene som nevnes kan være aktuelle, men at ansvars plasseringen i det enkelte tilfellet må bero på en individuell og konkret vurdering. For så vidt som vi legger til grunn at brukeren (eller representant for brukeren) skal ha adgang til å avgjøre hvor arbeidsgiveransvaret skal plasseres, vil det samme gjelde for arbeidslederansvaret.

Når det gjelder spørsmål 2 og spørsmål 3 er det vesentlig at en noe sterkere introduksjon av BPA ikke skal innebære en *plikt* til å påta seg de administrative funksjonene. M.a.o.: brukerens rett til å få det samlede tjenestetilbudet organisert som BPA må ikke samtidig være en plikt til å påta seg det fulle arbeidsgiver- og arbeidslederansvaret. Det er derfor vesentlig at brukeren og eventuelt pårørende får en valgmulighet her, uten dermed å måtte gi avkall på sin rett til brukerstyrt personlig assistanse. Eventuell ansvarsfordeling her må fanges opp i vedtak og planarbeid.

Departementet berører ikke forholdet til individuell plan, jfr sosialtjenestelovens § 4-3a og kommunehelsetjenestelovens § 6-2a. Vi forutsetter uten videre at organiseringen av ulike tjenestebehov som BPA ikke berører tjenestemottakerens rett til å få utarbeidet individuell plan, men at BPA kan bidra til å forenkle planarbeidet.

Vi takker for anledningen til å bli hørt.

Med hilsen

Kristin Ravnanger
Dekan

Irene Tanke
førstekonsulent